

Christopher Meyer: DC CONFIDENTIAL. The Controversial Memoirs of Britain's Ambassador to the U.S. at the Time of 9/11 and the Iraq War.

Londen: Weidenfeld & Nicolson, 2005; xiv + 301 blz.; £ 20,- ISBN 0-297-851144(41)

Deze memoires, die de periode 1994-2003 bestrijken, zijn gebaseerd op het geheugen van ambassadeur Meyer. Hij hield nimmer een dagboek bij en raadpleegde geen officiële documenten. Eerst tijdens het schrijven drong zich een aantal thema's aan hem op: de dwingende noodzaak van het handhaven van een heldere visie op nationale belangen bij het diplomatieke werk; het blijvend belang van diplomatie en ambassades; weten hoe te onderhandelen met vriend zowel als met vijand; en 'when to stand and when to bend'. Hij is van mening dat men met betrekking tot de kwesties-Afghanistan en -Irak pas over een jaar of vijf kan beoordelen of het glas 'half vol dan wel half leeg is'. Bij het debat tussen hen die van mening zijn dat de troepen zo spoedig mogelijk uit Irak moeten worden teruggetrokken en diegenen die een 'cut and run' afwijzen, zijn Meyers instincten 'always with the second'. Dat neemt niet weg dat hij in zijn laatste hoofdstuk, 'Hindsight', kritiek uitoefent op de militaire ingreep in Irak. Washington en Londen lieten na voor deze toch al 'risky and controversial venture' de juiste voorwaarden voor succes te scheppen: zo kozen ze het verkeerde seizoen uit voor deze actie en was er sprake van een zeer onvolkomen plan van wat er daarna moest gebeuren. Hoewel de geschiedenis Blair en Bush zal beschuldigen van een aantal 'sins of omission and commission', is Meyer van mening dat ze moeten worden vrijgesproken van de belangrijkste beschuldiging, d.w.z. dat zij vanaf 2000 bewust bezig zouden zijn geweest het publiek om de tuin te

leiden inzake hun werkelijke – d.w.z. oorlogszuchtige – bedoelingen. Zij baseerden zich op 'intelligence' van respectabele instellingen: 'I saw a great deal of intelligence material in 2002. I was myself persuaded that Irak had WMD,' zo merkt Meyer op. 'If either succumbed to political pressure, that is another story.' Meyer is overtuigd van de morele motieven van Blair, maar tekent daarbij wel aan dat de 'high moral ground, and the pure white flame of unconditional support to an ally in service of an idea' zo zijn nadelen heeft. Je legt daarmee je lot in handen van een bondgenoot en het ontmoedigt een afdaling 'into the dull detail of tough and necessary bargaining: meat and drink to Margaret Thatcher, but, so it seemed, ungenial to Tony Blair'. Zoals de Franse commandant in de Krimoorlog zei, toen hij de charge van de *Light Brigade* op het Russische kanon in Balaclava gadesloeg: 'C'est magnifique, mais ce n'est pas la guerre.' Meyers memoires bevatten een groot aantal foto's van (meestal stralende) Amerikaanse en Britse hoogwaardigheidsbekleders in functie en tijdens hun 'social events'. (F.v.d.B.)

Sammy Smootha & Priitt Järve (red.): The Fate of Ethnic Democracy in Post-Communist Europe.

Boedapest: European Centre for Minority Issues (ECMI) & Local Government and Public Service Reform Initiative (LGI), 2005; xvi + 267 blz.;

(email: lgprog@osi.hu; website: <http://lgi.osi.hu>)

ISBN 963-9419-749

Dit is de derde publikatie in de ECMI-LGI-serie over de etnische en minderhedenproblematiek in de Balkan en de Baltische staten. De artikelen in deze bundel zijn geschreven tegen de achtergrond van het feit dat in deze gebieden twee tegenstrijdige krachten aan het werk zijn: de een in de

richting van democratie naar westers voorbeeld, de ander in de richting van opleving van etnische tegenstellingen en conflicten. Het type politiek systeem dat zich in sommige van de democratiserende staten zou kunnen ontwikkelen, is een model dat men 'etnische democratie' kan noemen: een combinatie van een geïnstitutionaliseerde dominantie van een etnische groep met democratische rechten voor allen. In deze bundel wordt nader ingegaan op wat een dergelijk model van democratie zou kunnen inhouden en wat de zwakke plekken ervan zijn; vervolgens wordt dit model getoetst aan de situatie in diverse landen van bovengenoemd gebied. Wanneer de Israëlische redacteur Smootha uitvoerig het model (oorspronkelijk ontworpen met de Israëlische problematiek als achtergrond), de definiërende kenmerken, de omstandigheden waaronder het ontstaat en de voorwaarden voor zijn stabiliteit uiteen heeft gezet, wordt het model getoetst aan de situatie in Estland, Litouwen, Georgië (een geval dat aantoont dat etnische democratie een bron van zwakte kan zijn), Macedonië, Servië, Kosovo en ten slotte Bosnië en Herzegovina. Het blijkt dat 'viable ethnic democracy' zich nog nergens heeft ontwikkeld, wat wordt toegeschreven aan een combinatie van internationale bemoeienis en zwakte van de nieuw gevestigde staatsinstellingen. (F.v.d.B.)

Bert Bomert, Theo van den Hoogen, Ramses A. Wessel (red.): Internationale Veiligheidsvraagstukken en het Nederlands Perspectief [Jaarboek Vrede en Veiligheid 2005.]

Nijmegen: Centrum voor Internationaal Conflict - Analyse & Management (CICAM), Faculteit der Management Wetenschappen, Radboud Universiteit Nijmegen, 2006; 292 blz.; 25,- euro ISBN 90-71701-80-8

In dit Jaarboek geven wetenschapslieden van verscheidene Nederlandse universiteiten en maatschappelijke instellingen een inventarisatie, beschrijving dan wel analyse van actuele problemen op het gebied van vrede en veiligheid. Zo worden de wereldtop van 2005 en de toekomst van de Verenigde Naties; de afbrokkelende steun aan de Verenigde Staten in Irak; het non-proliferatiebeleid en de ontwikkeling in Iran; de malaise in de EU en de transatlantische betrekkingen aan de orde gesteld. Onder de titel 'Geen geld, geen Zwitser', stelt Kees Homan (gen.-maj. b.d. en verbonden aan het Instituut Clingendael) het relatief recente verschijnsel van de overdracht van militaire taken aan particuliere firma's en bedrijven aan de orde. Homan is van mening dat nadere regulering van deze *Private Military Companies* (PMC's) – die militair advies, training en logistieke steun verlenen, bewakingsdiensten uitvoeren, inlichtingen verzamelen of zich op het terrein van de misdaadpreventie begeven – gewenst is. In vergelijking met Groot-Britannië en de Verenigde Staten is Nederland terughoudend bij het uitbesteden van militaire taken, hoewel het historisch niet onbekend is met dit fenomeen (vgl. de oorlog tegen Spanje en het aloude gebruik van huurlingen). Volgens Homan heeft de PMC zowel voor- als nadelen. Ze voorzien echter in een grote behoefte en ze zijn hoe dan ook 'inmiddels een *fact of life*'. De vraag naar PMCs overtreft het aanbod.' (blz. 56) Verder komen in dit Jaarboek de ontwikkelingen in Bosnië-Herzegovina, de vredesopbouw in Kosovo en het Israëliësch-Palestijnse conflict anno 2005 aan bod. Philip Everts (Universiteit Leiden) behandelt o.m. het Nederlandse kiesgedrag rondom het referendum over de Europese Grondwet in 2005. Een van zijn conclusies is dat 'de verwerping van de grondwet niet het resultaat is

geweest van één massale overtuiging, laat staan van massale onwetendheid en irrationaliteit'. Vóór- en tegenstanders hebben zich laten leiden door 'heel verschillende argumenten en gevoelens' en hebben vaak 'moeilijke afwegingen gemaakt' (blz. 147/148). In een volgend artikel bepleit Lt.-kol. Marcel de Haas, evenals Homan verbonden aan Instituut Clingendael, een geïntegreerd Nederlands veiligheidsbeleid: 'Daar waar de defensie-doctrine nodig was om de militairen van alle krijgsmachtdelen te scharen achter eenzelfde gedachtegoed, is nu de tijd rijp voor het opstellen van een nationale veiligheidsstrategie om dit zelfde proces te bewerkstelligen bij alle bij veiligheid betrokken organen' (blz. 246). De bundel wordt afgesloten met een overzicht van recente Nederlandse literatuur over vraagstukken van oorlog en vrede. (F.v.d.B.)

Marcin Zaborowski (red.): Friends again? EU-US relations after the crisis.

Parijs: Institute for Security Studies, European Union, 2006; (Transatlantic book, 2006); 239 blz. (email: Institute@iss-eu.org; website: www.iss-eu.org) ISSN 1633-7352; ISBN 92-9198-084-6

Deze bundel bevat essays over de ontwikkeling van de Euro-Atlantische relaties na de crisis die het gevolg was van de Amerikaanse ingreep in Irak. Hoewel de verhoudingen weer in rustiger vaarwater terecht zijn gekomen, resteren er vragen over de aard van het huidige partnerschap tussen de Verenigde Staten en de Europese Unie, zijn diepgang en zijn al dan niet solide karakter. In 18 artikelen (inclusief inleiding en concluderend artikel), geschreven door deskundigen van beide kanten van de Atlantische Oceaan, en verbonden aan wetenschappelijke en politieke instellingen en de media, wordt de stand van zaken doorgelicht. Vragen die daarbij

worden gesteld zijn: welke gemeenschappelijke waarden zijn er, is er sprake van een nieuw anti-amerikanisme en wat houdt dit in, hoe staat men wederzijds tegenover het Midden-Oosten, het Israëliësch-Palestijnse conflict, Irak, Iran, Rusland, de ontwikkelingen in de wereldeconomie, en wat is de rol van de EU in de wereld en de *efficiency* en relevantie daarvan in tijden van crises. In een samenvattend artikel zet redacteur Zaborowski vraagtekens bij de vraag of men werkelijk kan spreken van 'Friends reunited'. Hij vindt het geloof dat de beide partijen elkaar altijd nodig zullen hebben een wankel basis voor een duurzaam partnerschap. Hoewel de Amerikaans-Europese relaties in de loop van 2005 zijn verbeterd, is het volgens hem steeds duidelijker dat de intieme transatlantische samenwerking 'stijl Koude Oorlog' op haar eind loopt. Maar dat betekent niet dat een permanente crisis onvermijdelijk is, mits de Verenigde Staten en de Europese Unie het erover eens kunnen worden dat een minder ambitieuze en meer functionele samenwerking tot de mogelijkheden behoort. Wat de Verenigde Staten boven alles wensen, is te worden geholpen op internationaal terrein en te worden verlost van sommige van hun internationale verantwoordelijkheden en taken. 'Whether the EU will be able to take up such a role depends on its ability to evolve into a more united and coherent international actor' dan thans het geval is, aldus Zaborowski. (F.v.d.B.)